

جلسه شماره ۹

عنوان: بررسی مشکلات و چالشهای صنعت نساجی - پیشنهاد شیوه‌نامه مدیریت فرآیند ثبت سفارش و واردات پارچه

مرجع طرح موضوع: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان یزد/ انجمن صنایع نساجی ایران

تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۴/۱۲/۰۶

شرح موضوع:

صنعت نساجی سهم قابل توجهی در اقتصاد ایران دارد. این صنعت با مشکلات خاصی از قبیل فرسودگی ماشین آلات، مشکلات تامین مواد اولیه، به‌روز نبودن تکنولوژی تولید، عدم امکان ثبت سفارش و تخصیص ارز کافی برای واردات تجهیزات، واردات بی‌رویه از مبادی ورودی، قاچاق پوشاک و منسوجات، عدم شفافیت و کمبود تقاضای موثر داخلی و خارجی مواجه است که همگی آنها، ایجاد صرفه‌های مقیاس درون بنگاهی در بخش نساجی را دشوار می‌سازند. اما علیرغم موانع یاد شده در این صنعت شاهد شکل‌گیری و گسترش زنجیره ارزش/ تامین هستیم که موجب توسعه صرفه‌های مقیاس بین بنگاهی شده و همین امر باعث تداوم فعالیت صنعت نساجی ایران شده است. محدودیت‌های شدید در ثبت سفارش ماشین‌آلات نساجی و عدم تخصیص ارز کافی می‌تواند به کندی فرآیند نوسازی و توسعه این صنعت منجر شود. این موضوع باید مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گیرد تا راهکارهای مناسبی برای تسهیل ثبت سفارش و تامین ارز مورد نیاز اتخاذ گردد. علاوه بر آن وضعیت واردات پارچه و ماشین‌آلات نساجی در سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۴ (به شرح جدول زیر)، نشان‌دهنده چالش‌های جدی در صنعت نساجی کشور است.

سال	واردات پارچه	واردات ماشین آلات
۱۴۰۲	۸۴۲	۴۳۲
۱۴۰۳	۹۶۲	۳۶۲
۱۴۰۴ (نه ماهه)	۲۵۸	۱۶۹

منبع: انجمن صنایع نساجی ایران ارقام به میلیون دلار

اطلاعات جدول نشان می‌دهد که واردات پارچه در سالهای فوق بسیار بیشتر از واردات ماشین‌آلات بوده است. لذا با توجه به عدم نوسازی ماشین‌آلات در سالهای اخیر و استهلاك مستمر آنها و همچنین ورود تکنولوژیهای نسل جدید در صنعت نساجی، تقاضای برای واردات ماشین‌آلات و تجهیزات زیاد است. لازم به ذکر است که صنعت نساجی به شدت به نوسازی و به‌روزرسانی ماشین‌آلات نیاز دارد تا بتواند به رقابت‌پذیری خود ادامه دهد و کیفیت محصولات را افزایش دهد. واردات بی‌رویه و مدیریت نشده انواع پارچه از مبادی مختلف گمرکات سرزمینی، نواحی مرزی و مناطق آزاد و عدم تخصیص بهینه ارز کافی برای واردات ماشین‌آلات، می‌تواند به کاهش تولید و افزایش هزینه‌ها منجر شود.

از ابتدای طرح موضوع توسط شورای گفتگوی استان یزد، جلسه کارگروه در تاریخ ۱۴۰۴/۶/۳ برگزار شد و مقرر گردید کل زنجیره ارزش مورد بررسی قرار گیرد. لذا طی ۷ جلسه کارگروه تخصصی در محل دبیرخانه شورا، با حضور نمایندگان انجمن صنایع نساجی، انجمن تولید و صادرات پوشاک، اتاق اصناف، گمرک، سازمان توسعه تجارت، دفتر تخصصی نساجی وزارت صمت و کمیسیون واردات ابعاد مختلف موضوع مورد بررسی قرار گرفت و سپس جلسات متعددی نیز در محل انجمن صنایع نساجی برگزار گردید. نهایتاً کلیه نکات موثر و ضروری در قالب شیوه نامه اصلاح فرآیند ورود کالا، تعیین ارزش و شفاف سازی کد تعرفه ها تهیه گردید و در جلسه تخصصی با حضور اعضا انجمن صنایع نساجی و انجمن تولید و صادرات پوشاک مورد ارزیابی نهائی قرار گرفت.

با عنایت به موارد ذکر شده لازم است که شیوه نامه اصلاح فرآیند ورود کالا، تعیین ارزش و شفاف سازی کد تعرفه ها در دستور کار شورای گفتگو قرار گیرد و لذا در این جلسه شیوه نامه مذکور (به شرح پیوست) ارائه شده تا پس از بررسی و اصلاحات احتمالی، متن نهائی در صحن شورای گفتگو ارائه شود.

شیوه‌نامه مدیریت فرآیند ثبت سفارش و واردات پارچه

ماده ۱- کلیات و هدف

این شیوه‌نامه به استناد قوانین موضوعه از جمله قانون امور گمرکی، قانون مقررات صادرات و واردات، قانون ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان و قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی، به منظور حمایت و نوسازی صنعت نساجی کشور، شفاف‌سازی فرآیندهای گمرکی و طبقه‌بندی صحیح پارچه تدوین شده است. اجرای این شیوه‌نامه با مشارکت دستگاه‌های دولتی ذیربط و تشکلهای بخش خصوصی خواهد بود.

ماده ۲- تعاریف و اصطلاحات

در این شیوه‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱-۲- کد سیستم هماهنگ (HS Code): نظام بین‌المللی عددی استاندارد برای طبقه‌بندی محصولات تجاری که مبنای تعیین تعرفه و تدوین آمارهای تجاری است.

۲-۲- ارزش گمرکی: ارزش کالای وارداتی که بر اساس مقررات ماده (۱۴) قانون امور گمرکی و با در نظر گرفتن ارزش بهای خرید کالا در مبدا از روی اسناد ارائه شده صاحب کالا، هزینه‌های بیمه و حمل و نقل (CIF) و سایر هزینه‌های متعلقه تا اولین دفتر گمرکی و باتوجه به شیوه‌نامه‌های ارزش گذاری پارچه در گمرک، محاسبه و به ریال تبدیل می‌شود.

۳-۲- استثنائات تجاری: به استثنا گمرکات، کلیه مبادی ورودی شامل مناطق آزاد، مناطق ویژه، بازارچه‌های مرزی، ته لنجی، ملوانی و کولبری

۴-۲- مناطق آزاد و ویژه: به محدوده‌های جغرافیایی مشخص شده در قوانین مربوطه اطلاق می‌شود که از نظر مقررات تجاری و گمرکی تابع شرایط خاص هستند. معمولاً در مناطق آزاد تجاری تولید و پردازش کالا ممنوع است. اما در گروهی از مناطق آزاد هم تجارت و هم صنعت جریان دارد که به آن‌ها مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه می‌گویند.

۵-۲- اظهارنامه گمرکی: سند رسمی که اطلاعات کامل کالای وارداتی یا صادراتی مطابق مقررات در آن درج و به گمرک ارائه می‌گردد.

۶-۲- نمونه شاهد: نمونه معتبر و مهرشده‌ای از کالا که در زمان ثبت سفارش و زمان ترخیص مبنای تشخیص و تطبیق کالای وارد شده با اسناد ارائه شده قرار می‌گیرد.

ماده ۳- مبانی قانونی و نهادهای پشتیبان

۳-۱- این شیوه‌نامه ذیل قوانین زیر و آیین‌نامه‌های اجرایی آنها عمل می‌نماید:

الف- قانون امور گمرکی

ب- قانون مقررات صادرات و واردات

ج- قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی

د- قانون ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان

ه- مقررات ارزی کشور

۳-۲- نهادهای اجرایی، پشتیبان و ناظر

وزارت صنعت، معدن و تجارت؛ وزارت امور اقتصادی و دارایی؛ گمرک جمهوری اسلامی ایران؛ اتاق‌های بازرگانی و اصناف؛ بانک مرکزی، سازمان توسعه تجارت، ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، دبیرخانه مناطق آزاد و انجمن صنایع نساجی ایران موظف به پشتیبانی، نظارت و اجرای مفاد این شیوه‌نامه مطابق با وظایف قانونی خود می‌باشند.

ماده ۴- دامنه شمول و اصول حاکم

۴-۱- دامنه شمول: این شیوه‌نامه کلیه کالاهای زیر را پوشش می‌دهد:

انواع منسوجات و پارچه‌های بافته شده از الیاف و نخ طبیعی یا مصنوعی، کامپوزیتی و صنعتی

۴-۲- اصول حاکم:

الف- استفاده از توان تخصصی بخش خصوصی و تشکلهای مربوطه در گمرکات تخصصی.

ب- الزام نهادهای اجرایی، پشتیبان و ناظر به هماهنگی و اجرای کامل مفاد این شیوه‌نامه.

ج- تبعیت سیاست‌های تعرفه‌ای دولت از اهداف و مفاد این شیوه‌نامه.

ماده ۵- اقدامات لازم به منظور دستیابی به اهداف این شیوه‌نامه به شرح زیر است:

۵-۱- حقوق ورودی مصوب مبتنی بر زنجیره ارزش نساجی (از الیاف تا پوشاک) برای حمایت از تولید داخل در طول زنجیره توسط وزارت صمت به صورت پلکانی اعمال می‌گردد.

۵-۲- به منظور هدفمندسازی و محدودیت واردات پارچه و مدیریت ثبت سفارشات، وزارت صمت باید در مورد تخصیص ارز به واردات پارچه، با لحاظ نمودن حمایت از ظرفیت تولید داخلی و تقاضای بازار به میزان حداکثر ۳۰۰ میلیون دلار در سال با اولویت پارچه هایی که ساخت داخل ندارند اقدام نماید. در تخصیص ارز، وزارت صمت باید تولیدکنندگان پوشاک، کالای خواب و منسوجات خانگی را در اولویت قرار دهد.

۵-۳- وزارت صمت مجموع منابع ارزی حاصل از صرفه‌جویی انجام شده در هدفمندسازی و محدودیت واردات پارچه را به منابع ارزی پیش بینی شده سالیانه برای بازسازی، نوسازی و توسعه صنایع بافندگی، رنگرزی، چاپ و تکمیل پارچه اضافه کند.

۵-۴- با توجه به اینکه در سالهای گذشته حجم قابل ملاحظه ای از واردات پارچه ذیل ردیف تعرفه ۵۴۰۷۶۹۰۰ و ۵۴۰۷۶۱۰۰ (با عنوان سایر پارچه های تار و پود باف از الیاف سنتتیک) انجام شده است، ردیف تعرفه های موجود در کتاب مقررات صادرات و واردات در ذیل ردیف تعرفه ۵۴۰۷۶۱ و ۵۴۰۷۶۹ به شرح جدول زیر تفصیل و تکمیل می گردد:

شماره تعرفه	نوع کالا
54076110	--- سفید شده یا نشده
54076130	--- رنگرزی شده
54076150	--- از نخ های به رنگ های گوناگون
54076190	--- چاپ شده
۵۴۰۷۶۹۰۰	--- سایر
54076930	--- پارچه های بافته شده حاوی ۸۵ درصد یا بیشتر از نظر وزنی فیلامنت های پلی استر، سایر انواع مشمول نشده در طبقات دیگر، با تراکم نخ بیش از ۶۹ تا ۱۴۲ نخ در هر سانتی متر در جهت تار و بیش از ۳۱ تا ۷۱ نخ در هر سانتی متر در جهت پود، از نخ هایی با رنگ های متفاوت.

تبصره: وزارت صمت با همکاری گمرک کدهای HS بر اساس TSC های همگن و الزام به اخذ شناسه کالا برای واردات پارچه از طرق مختلف اعم از گمرک یا استثنائات تجاری را اصلاح نموده و ارتقاء دهد.

۵-۵- وزارت صمت مکلف است با همکاری شورای عالی مناطق آزاد ثبت سفارش، تخصیص ارز و واردات پارچه در گمرکات و استثنائات تجاری را از طریق مدیریت بر ثبت سفارشات و بررسی امکان و عمق ساخت داخل، به منظور حمایت از تولید ملی برنامه ریزی، نظارت و پایش نماید.

تبصره: وزارت صمت در راستای اجرای این ماده، امکان و میزان عمق ساخت داخل را از تشکلهای ملی تولیدی-تخصصی صنعت نساجی مورد تایید اتاق بازرگانی ایران، استعلام نماید.

۵-۶- گمرک با همکاری وزارت صمت، شیوه‌نامه نحوه ارزیابی و ارزش‌گذاری پارچه (۱۴۰۳) را به منظور شفاف‌سازی ارزش‌گذاری پارچه‌های وارداتی به طور مستمر و اثر بخش اجرا نموده و این شیوه‌نامه را بر اساس اطلاعات تفصیلی و ضوابط فنی با مشارکت تشکلهای بخش خصوصی به‌روزرسانی نماید.

ماده ۶- فرآیند و ساختار اجرایی

فرآیند گمرکی موضوع این شیوه‌نامه از ثبت سفارش تا ترخیص، متشکل از مراحل ذیل است:

۶-۱- مرحله ثبت سفارش و طبقه‌بندی اولیه:

- الف- ثبت مشخصات فنی کامل کالا (جنس، وزن، تراکم، عرض پارچه، کاربرد، مصارف و ویژگیهای خاص)
- ب- تعیین و نهایی‌سازی کد تعرفه‌های کتاب مقررات صادرات و واردات پس از اجرای بند ۴-۵ این شیوه‌نامه در خصوص کدهای تفصیلی و تکمیل شده
- ج - بارگذاری الکترونیکی گواهی‌های معتبر (جنس و مشخصات نخ تشکیل‌دهنده، گرماژ، نوع بافت، تفکیک رنگ‌رزی و تکمیل شده یا نشده و ...) در سامانه جامع تجارت و یا ارائه نمونه شاهد به گمرک

د- درج قیمت براساس اظهار وارد کننده همراه با مستندات مربوطه

۶-۲- مرحله تایید ثبت سفارش و بررسی امکان ساخت داخل و فرآیند تخصیص ارز

در این مرحله مشخصات ثبت سفارش انجام شده متقاضی توسط کارشناسان وزارت صمت بررسی و در صورت عدم کفایت ساخت داخل و با رعایت سایر قوانین، مقررات و دستورالعملهای موضوعه و با اولویت دادن به تولیدکنندگان پوشاک، کالای خواب و منسوجات خانگی (مطابق بند ۲-۵ این شیوه‌نامه) در مرحله تخصیص ارز قرار می‌گیرد.

۶-۳- مرحله ثبت در گمرک و اظهار:

الف- تکمیل اظهارنامه گمرکی بر اساس کد تعرفه مربوطه، درج قیمت و مشخصات

ب- نمونه‌برداری توسط مأموران گمرک و ارسال به آزمایشگاه‌های معتمد بخش خصوصی جهت تطبیق تعرفه و تطابق با مستندات بارگذاری شده و یا نمونه شاهد

ج- کنترل محتوای کانتینرها از طریق سامانه‌های پرتونگاری (X-Ray) و تطبیق وزنی و سایر روشهای بازرسی و نظارتی

د- ارزیابی قیمت اظهاری در پرفورما با مشخصات فنی کالای وارد شده. این ارزیابی از طریق تطبیق مشخصات کالا با «شیوه‌نامه ارزشگذاری پارچه گمرک»، استعلام و بررسی قیمت‌های جهانی متناظر با مشخصات فنی کالا و اخذ نظریه مشورتی تشکلهای ملی تولیدی-تخصصی صنعت نساجی مورد تایید اتاق بازرگانی ایران خواهد بود.

ماده ۷- مکانیزم‌های نظارتی و شفاف‌سازی

وزارت صمت مکلف است کارگروه نظارتی مشترک با حضور نمایندگان گمرک جمهوری اسلامی ایران، شورایعالی مناطق آزاد، سازمان توسعه تجارت، اتاق اصناف ایران، اتاق بازرگانی ایران و تشکلهای ملی تولیدی-تخصصی صنعت نساجی برای نظارت بر حسن اجرای این شیوه‌نامه و اعمال اصلاحات احتمالی برای کارآمد سازی آن و برنامه ریزی جهت سرمایه گذاری های لازم در بازسازی و نوسازی صنایع با مشارکت بخش خصوصی و در راستای حمایت از تولید داخل ایجاد نماید. این کارگروه در سالهای آتی موظف به ارزیابی عملکرد تولید و واردات پارچه در قالب این شیوه‌نامه می باشد و می تواند در صورت نیاز، پیشنهاد اصلاح این شیوه‌نامه را به دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی ارائه نماید.